

ΘΕΑΤΡΟ

Θέατρο Λυρικό: «Η Θεοδώρα» του Δημ. Φωτιάδη.

Ο Ζολν Ρενάρ, ένας από τους εξυπνότερους συγγραφείς της Γαλλίας (κι έδωσε η Γαλλία λεγεώνες εδωδεκάτου συγγραφείς) μιλώντας για το θέατρο, για τους σκοπούς και τα χαρίσματα ενός θεατρικού έργου, γράφει: «Ένα έργο είναι καλό, όταν ο ταμίας δεν προσπαθεί να πάρει ούτε πρὸς νερού του». Κι ο Μολιέρος: «Ο θεατρικός συγγραφέας δεν πρέπει να έχει παρά ένα και μοναδικό σκοπό, την επιτυχία!».

Δεν υπάρχει κομμάτι αμφιβολία πὸς η «Θεοδώρα» του Φωτιάδη ανταποκρίνεται και στις δύο αυτές εντολές. Το έργο μπορεί να ξενίζει μερικούς πὸς πάνε στο θέατρο, όχι για να ευχαριστηθούν, όχι για να κάνουν κέφι, αλλά για να κρίνουν, αψηλάστοι, κατασφηνδες, νευρασθενικοί, με αισθητικές απόψεις από πριν δροσισμένες και ριζωμένες μέσα τους. Αυτό είναι οι εγγεγραμμένοι, οι πικροί και σοφοί βερμηνδες, πάνε για να δούν όχι το έργο πὸς έγραψε ο συγγραφέας, αλλά έκείνους πὸς αυτοί ήθελαν να γράφουν και... πὸς δὲν το έγραψαν. Και κρεμούν τα μοτρά τους περισσότερο από ότι τους τα κρέμασε η μητέρα φύση! Αλλά το κοινό, πὸς πάει στο θέατρο για να δει κάτι άλλο, κάτι εξυπνότερο, κάτι πὸς να βγαίνει από τη ζωή του κι ωστόσο να την ξεπερνά, αυτό το κοινό, οι αληθινοί δηλαδή θεατράφιλοι, χαίρονται τη «Θεοδώρα», την απολαμβάνουν, τη χειροκροτούν και τη «γεύονται» όσο ελάχιστα έργα.

Απ' ότι θυμάμαι, είναι η πρώτη φορά πὸς το καταπληκτικό πρόσωπο της Θεοδώρας, της αυτοκράτειρας του εκλεκτού έσπαριου, δίνεται κάτω από το πρόσωπο της στήρας. Απογοιμωμένη από το θρόνο, παραμερίζοντας τα πλαίσια της τραγωδίας όπου κατά καιρούς την είχαν κερφώσει διάφοροι θεατρικοί συγγραφείς, μάς έρχεται τώρα και μάς σαγηνεύει σὸς μια ζωντανή ύπαρξη. Καθημερινή, Γεμάτη νόστα, χαρούμενες και κάπως τρέλες φιλοδοξίες, έρωτα, πονηριά—και συγχρόνως ζήλεια από μια λαϊκή αξιοπρέπεια, πὸς τη στεροούνται πολλές άλλες άποσάλακτες αυτοκρατορικές Θεοδώρας.

Η δέξια του Φωτιάδη είναι πὸς μάς δίνει μίαν αυτοκρατορική βυζαντινή εντύπωση, χωρίς τη θανατηφόρα πορφύρα της Ιστορίας. Για τὸς, αν και εαίρου με τὸ θέμα (δὸς στο τέλος ο Ίουστινιανός θα παντρευτεί τ' ανοικόνμητο έκείνο θηλυκό) παρακολουθούμε την κωμωδία του σὸς ένα δικό μας επεισόδιο, πὸς τὰ άπρόσπτά του θα είναι πολλά κι άνεξερευνητες οι βουλές τὸς συγγραφέα. Είναι κάτι πὸς δικό μας κι' ωστόσο πὸς άγνωστό μας, όπως όλα τὰ παιχνίδια της τέχνης, πὸς τὰ στερεώνει και τὰ κάνει άσάλυφα ή σ φ ο α γ ί δ α τὸς ανθρώπινου.

Τὸ να δώσει γέλιο, μίαν άντηλιά χαράς, ένα κίμα κέφιοδ μέσα στην αματηρή κι άγριομούτσουση βυζαντινή Ιστορία, νομίζω πὸς είναι μίαν πρωτοτυπία τολμηρή και πὸς, επιτυχαίνοντας, τοποθετεί τὸν συγγραφέα σὸς μίαν θέση έξαιρητη. Και προσφέρει ύπηρεσία μεγάλη κι άνοίγει δρόμο γόνιμο στην εξέλιξη τὸς θεάτρου μας.

Έκείνο πὸς μεγαλώνει την έντύπωση της επιτυχίας και αληθινά κατακτά τὸ κοινό είναι τὰ συνεχή εύρηματα πὸς ζωντανεύουν τὸ έργο και πὸς τὰ περισσότερά τους άνήκουν στην άσηλότερη θεατρική

παράδοση. Κι άνάμεσα σ' αυτά ξεχωρίζω τὸ «έδσημα» τὸν ήθοποιὸν στη Β', πράξη (μια παρέα θεατρίνοι, φίλοι παλιοί της Θεοδώρας έρχονται από την έπαρχία σίτι της, την ώρα πὸς βοσκοκονται έκεί ένα σωρό αληθινοί μεγατόνες και πὸς οι θεατρίνοι τους παίρνουν για συναδέλφους) πὸς δίνει άφορμή σὸς παρεξηγήσεις, άστια έκμεταλλευμένες, και πὸς μόνο αυτό θα τιμόσε οποιοδήποτε διάσημο συγγραφέα. Θα τὸ ζήλευαν κ' οι πιο περίφημοι!

Αδίστακτα τὸ γράφω πὸς η «Θεοδώρα» άποτελεί ένα γεγονός μέσα στη θεατρική ζωή μας. Και πὸς για τὸς δημιουργεί μεγάλες άποχρεώσεις για τὸ συγγραφέα της.

Ο Αίμ. Βεάκης χαρίζει σὸν τύπο τὸς Ίουστινού την κληροική σκηνηκή του άμπειρία κ' η Μιράντα (Θεοδώρα) μάς φάνηκε ότι έπέτυχε την καλύτερη άπόδοση της. Ο Δημ. Βεάκης (Ίουστινιανός) θα έπρεπε να είναι ολιγώτερο φραγός και περισσότερο ζωντανός. Τη Τζόλη Γαρμπή (Εδσημία) θα την προτιμούσαμε αυτοκράτειρα - γυναικόλα παρά άπλα και μονοκόμματα γυναικούλτσα. Η Σμαράγδα Στεφανίδου, μη μπορώντας να καταλάβει ούτε ατήν άκόμη την ήλικία τὸς ρόλου της (μητέρα της Θεοδώρας) κατέστρεψε, με κουτές άντιθέατρικές κοκκεταρίες, την ωραιότερη ίσως εδκαιρία πὸς της παρουσιάστηκε ποτέ. Είναι μίαν ήθοποιός με μεγάλα χαρίσματα, αλλά πὸς της λείπει η στοιχειώδης άντίληψη για να τὰ καταλάβει ή ίδια και να τὰ χρησιμοποιήσει. Οι ήθοποιοί Γληνός και Μοριδης, παίζοντας μικρά ρολάκια, είναι ένα παράδειγμα καλλιτεχνικής εδσυνειδησίας. Η τέχνη τους παντὸς όρατη και μεγάλο μάθημα για τὸς άνητους νεαρούς πὸς, πριν άκόμη γίνουν ήθοποιοί, πριν άκόμη μάθουν τὸ άλφαβητάριο, θέλουμε να είναι πρωταγωνιστές, περιφέρονται τὸ ρόλο τους και παίζουν σὸς άνοητότες. Αυτόι οι αάθάδες καραγκιοζάκηδες πρέπει να πετιούνται σὸς λεπτοί έξω από την οικογένεια τὸς θεάτρου.

Τελειώνοντας πρέπει να πὸς τὸ θαυμασιό μου σὸν Αντώνη Γιαννίδη, πὸς σ' ένα επεισοδιακό ρόλο μάς προσέφερε τὸ μεγάλη νότα της καλλιτεχνικής άπόλαυσης. Σ' αυτόν τὸ ρόλο κανένας ήθοποιός, από τὸς πιο έακουστούς της Εδρώπης πὸς είδαμε, δὲ θα μπορούσε να κάνει τίποτε περισσότερο. Ναι, παραπάνω νότα δὲν ήπηρε.

Ο Γιαννίδης δὲν είναι ένας πρώτος ήθοποιός της σκηνης μας. Είναι μίαν αληθινή τιμή τὸς θεάτρου μας. Κι εδχυσμένος ο κριτικός πὸς τὸς δίνεται η εδκαιρία να γράψει μίαν τέτοια φράση.

Οι σκηνογραφίες και τὰ κοστούμια τὸς ζωγράφου Σπύρου Βασιλείου, σάθηκαν ένας από τὸς κύριους παράγοντες της επιτυχίας της Θεοδώρας. Η γαρούμενη άποκάλυψη της παράστασης, ένας καινούργιος και μεστός καλλιτέχνης, με πλουσιώτατη προσωπικότητα, πὸς θα προσφέρει, σίγουρα, μεγάλες άπηρεσίες στη νεοελληνική σκηνη.